



Minnisblað - breyting á lögum um opinber skjalasöfn

Lagt hefur verið fram frumvarp frá menningar- og viðskiptaráðherra um breytingu á lögum um opinber skjalasöfn, nr. 77/2014, varðandi gjaldskrá og rafræn skil.

Með frumvarpinu eru lagðar til breytingar sem varða gjalddöku og gjaldskrár opinberra skjalasafna. Þá er lagt til að afhending skjala verði að meginreglu rafræn.

Megintilgangur frumvarpsins er að gera skýrari þau ákvæði laganna sem varða gjaldskrá og gjalddöku opinberra skjalasafna. Annars vegar er þar átt við gjöld sem Þjóðskjalasafn Íslands innheimtir af þeim sveitarfélögum sem skila gögnum til safnsins en reka ekki héraðsskjalasafn og gildir hið sama þegar héraðsskjalasafn hættir starfsemi. Hins vegar er átt við gjöld sem öllum opinberum skjalasöfnum er heimilt að innheimta af viðskiptavinum sínum fyrir veitta þjónustu. Skýrt er fyrir hvað má innheimta gjald, tiltekna gjalddökuheimildir bætast við og ákvæði varðandi gjalddöku eru samræmd.

Með frumvarpinu er lagt til að Þjóðskjalasafni Íslands sé tilkynnt um ef starfsemi héraðsskjalasafns er hætt og að greitt sé fyrir afhendingu gagna frá sveitarfélögum til ÞÍ. Þá er ÞÍ heimilt að krefja sveitarfélags sem ekki rekur héraðsskjalasafn um kostnað vegna miðlunar efnis frá því sveitarfélagi. Þá er komið heimildarákvæði héraðsskjalasafna til gjalddöku vegna ákveðinna þátta í starfseminni.

Varðandi afhendingarform gagna skal afhenda skjöl á því formi sem þau urðu til, og skulu rafræn skjöl afhent við fimm ára aldur, og pappírsskjöl við 30 ára aldur. Heimilt er að taka gjald fyrir afhendingu. Jafnframt verði það að meginreglu að gögnum skuli skilað til opinberra skjalasafna á því formi sem þau verða til á, sem felur í sér í reynd að í fyrsta sinn verður lögfest meginregla um rafræn skil, enda verður yfirgnæfandi meirihluti gagna í íslenskri nútímastjórnsýslu til á rafrænu formi. Heimilt er að rökstyðja annan skilamáta.

Að höfðu samráði við forstöðumann Héraðsskjalasafnsins á Ísafirði verður að telja þessar breytingar til bóta að öllu leyti. Þarna kemur m.a. fram að gjalddökunni er ekki bara ætlað að standa undir veittri þjónustu heldur líka að gæta jafnræðis meðal sveitarfélaga, þ.e. þau sem ákveða að vera ekki með héraðsskjalasafn þurfa þá að borga Þjóðskjalasafni skv. gjaldskrá.

Enn sem komið er skilar sveitarfélagið gögnum á pappírformi til Héraðsskjalasafns, enda er safn þess skilgreint pappírsskjalasafn upp á gamla mátann, þ.e. öll gögn eru prentuð út og varðveitt á pappír þótt að þau séu búin til í tölvu. Sveitarfélagið er ekki með vottað rafrænt skjalavörslukerfi og getur þarf af leiðandi ekki verið með rafræna skjalavörslu. Breytingin á lögnum, þ.e. lagt er til að afhending skjala verði að meginreglu rafræn, virðist vera til að þrýsta á opinbera stofnanir að hefja innleiðingu að rafrænum skilum. Hafin er vinna við það hjá Ísafjarðarbæ, og eru næstu skref að gera verkáætlun og gera ráð fyrir fjármagni í yfirfærslu á næstu misserum.